

Nr 198.

Ankom till riksdagens kansli den 30 maj 1919 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen ävensom propositionen om tilläggsstat för år 1919 gjorda framställningar om anslag till fortsättning av statsbanan Sveg—Brunflo jämte väckta motioner om anslag till vissa statsbyggnader i Norrland.

(4:e avd).

1:o)

I den till riksdagen den 9 januari 1919 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under år 1920 har Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen under rubrik »utgifter för kapitalökning: bil. 1» fogade statsrådsprotokollet över civilärenden för nämnda dag, punkt 47, beträffande nya statsbanebyggnader föreslagit riksdagen att till fortsättning av statsbanan Sveg—Brunflo för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

I sammanhang med förevarande proposition har utskottet till behandling förehåft följande i ämnet väckta motioner, nämligen

dels två likalydande, väckta den ena inom första kammaren, nr 48, av herr *G. Rosén m. fl.* samt den andra inom andra kammaren, nr 208, av herr *J. Olofsson m. fl.*, däri hemställt, att riksdagen måtte för år 1920 anvisa:

för fortsättande av arbeten å inlandsbanan 4,000,000 kronor,

för fortsättande av arbetena å statsbanan Forsmo—Hoting 1,000,000 kronor,

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 6 saml. 93 häft. (Nr 198.)

för fortsättande av arbetena å statsbanan Hällnäs—Stensele 750,000 kronor, och

för fortsättande av arbetena å statsbanan Umeå—Holmsund 500,000 kronor;

dels en inom andra kammaren väckt motion, nr 1, av herr *I. Venerström m. fl.* som hemställt, att riksdagen i enlighet med järnvägsstyrelsens förslag måtte anvisa dels ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor för år 1920 för fullföljande av arbetena å statsbanan Forsmo—Hoting, dels ett reservationsanslag av 1,100,000 kronor för år 1920 för fullföljande av arbetena å statsbanan Hällnäs—Stensele;

dels en inom första kammaren väckt motion, nr 1, däri herr *F. Kaijser* hemställt, att riksdagen i överensstämmelse med järnvägsstyrelsens anhållan måtte för år 1920 bevilja ett anslag av 1,500,000 kronor för fortsättande av arbetena å statsbanan Forsmo—Hoting;

dels ock slutligen två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 92, av herrar *E. Lagerkvist* och *C. I. Asplund* samt den andra inom andra kammaren, nr 207, av herr *A. Wikström m. fl.*, däri hemställt, att riksdagen måtte för påbörjande av tvärbanan Jörn—Gubbliaure för år 1920 bevilja ett anslag av 500,000 kronor.

I fråga om de skäl motionärerna anfört till stöd för sina framställningar får utskottet hänvisa till motionerna.

*Utskottets
yttrande.*

Beträffande först frågan om beviljande av anslag till fortsättning av statsbanebyggnaden Sveg—Brunflo, för vilket ändamål jämväl å tilläggsstat för år 1919 äskas ett anslag av 3,000,000 kronor, har riksdagen redan anvisat det belopp, sammanlagt 11,373,000 kronor, vilket ursprungligen beräknats erfordras för banan, med den sträckning som slutligen fastställts. Enligt preliminärt verkställda kostnadsöverslag stannar emellertid kostnadsökningen icke vid de 6,000,000 kronor, som nu begärts, utan beräknas bristen komma att uppgå till ej mindre än 9,310,000 kronor. Med hänsyn till den stegring i arbets- och materialpris, som ägt rum sedan år 1912, då anslag för bananläggningens påbörjande beviljades, har utskottet icke funnit sig böra framställa någon anmärkning med anledning av överskridandet av anslaget.

Då det är av vikt att sammanknytningen av inlandsbanans nordliga del med statsbanelinjerna söder om Sveg, så snart förhållandena det tillåta, kommer till stånd, har utskottet ansett sig böra tillstyrka såväl det å 1920 års riksstat begärda beloppet som ock det å tilläggsstaten för år 1919 äskade anslaget, till vilket senare utskottet återkommer under punkt 2:o) nedan. I detta sammanhang har utskottet emeller-

tid velat uttala, att järnvägsstyrelsen bör erhålla frihet att, därest omständigheterna sådant skulle påkalla, använda anslaget för arbeten å andra järnvägsbyggnader.

Vidkommande därefter övriga statsbanebyggnader i Norrland har Kungl. Maj:t nu icke av riksdagen äskat några anslag. För fortsättande av inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare har ej heller järnvägsstyrelsen funnit sig böra framställa dylikt förslag utan ansett, att arbetena på inlandsbanan under åren 1919 och 1920 icke borde bedrivas med större fart än att de hittills anvisade anslagen kunde bli tillräckliga jämväl för år 1920. Härvid synas de statsfinansiella synpunkterna hava varit för järnvägsstyrelsen avgörande, ehuru väl styrelsen även framhållit svårigheten att till rimliga priser erhålla erforderlig arbetskraft för banbygget. Beträffande tvärbanan Forsmo—Hoting har järnvägsstyrelsen hemställt om anvisande för år 1920 av ett anslag å 1,500,000 kronor. Detta förslag har emellertid icke upptagits av Kungl. Maj:t, som ej heller till riksdagen framfört järnvägsstyrelsens anslagsäskande å 1,100,000 kronor för statsbanan Hällnäs—Stensele. För fortsättande av arbetet å banan Umeå—Holmsund har järnvägsstyrelsen icke hemställt om något anslag liksom ej heller för påbörjande av tvärbanan från Jörn till Gubbljaure.

Det statsfinansiella läget gör det enligt utskottets uppfattning till en tvingande nödvändighet att i möjligaste mån begränsa utgifterna för anläggandet av nya statsbanor. För att emellertid ej ett alltför stort avbrott i banbygget i Norrland skall inträffa, har utskottet, med hänsyn tagen jämväl till de nedsättningar, som av riksdagen gjorts ifråga om vissa för kapitalökning vid statens vattenfallsverk av Kungl. Maj:t äskade anslag, funnit sig böra tillstyrka de anslagsbelopp, som av järnvägsstyrelsen ansetts erforderliga för tvärbanorna Forsmo—Hoting och Hällnäs—Stensele. Utskottet har alltså icke kunnat förorda, att särskilt anslag nu anvisas för själva inlandsbanebygget, helst som besparingar å tidigare för denna banbyggnad beviljade anslag förefinnas, men anser, att, därest det kan av järnvägsstyrelsen befinnas vara lämpligare att för inlandsbanans fortsättande taga i anspråk viss del av anslagen till sistnämnda båda tvärbanor, hinder icke bör möta för en dylik tillfällig överflyttning av anslagsmedlen.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning samt ovanberörda av herrar Kaijser, Rosén m. fl., Vennerström m. fl. och Olofsson

m. fl. väckta motioner ävensom med avslag å de av herrar Lagerkvist och Asplund samt Wikström m. fl. i ämnet väckta motionerna må

a) till fortsättning av *statsbanan Sveg—Brunflo* för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor,

b) till fortsättning av *statsbanan Forsmo—Hoting* för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor,

c) till fortsättning av *statsbanan Hällnäs—Stensele* för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 1,100,000 kronor.

Beträffande sättet för anskaffande av ifrågavarande anslagsbelopp kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva yttrande.

2:o).

I den till riksdagen den 9 januari 1919 avlätna propositionen med förslag till tilläggsstat för år 1919 har Kungl. Maj:t under utgifter för kapitalökning (punkt 50) beträffande statens järnvägar föreslagit riksdagen att till fortsättning av *statsbanan Sveg—Brunflo* på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

Under hänvisning till vad utskottet här ovan under 1:o) anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till fortsättning av *statsbanan Sveg—Brunflo* på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

Beträffande sättet för anskaffande av ifrågavarande anslag kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva yttrande.

Stockholm den 30 maj 1919.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *S. H. Krarnzelius, C. J. G. Swartz, O. M. Strömberg, H. F. Lamm, A. C. Lindblad, J. Nilsson, O. Bergqvist, C. G. Ekman, H. G. W. Wrangel, A. Pers, J. L. Widell* och *E. A. Hallin* samt
från andra kammaren: herrar *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *J. Jönsson* i Revinge, *P. A. Hansson* i Stockholm, *J. Erlansson, A. J. Andersson* i Gävle, *A. Mossberg, S. E. J. Låbeck, K. E. W. Söderhielm* och *J. Nilsson* i Malmö.

Reservation:

Vid punkt 1:o) av herr *H. G. W. Wrangel*, som anført följande:
»Med understrykande av utskottets uttalande, att det statsfinansiella läget gör det till en tvingande nödvändighet att i möjligaste mån begränsa utgifterna för anläggande av nya statsbanor, samt även med hänsyn till de för närvarande höga anläggningskostnaderna, har jag icke ansett det tillrådligt att gå utöver Kungl. Maj:ts förslag och yrkar fördenskull avslag å utskottets hemställan under b) och c).
